

עקבות משיחך
הרב מואיז נבון

בראשית פרק מד (יח) ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה :

בראשית רבה (וילנא) פרשת ויגש פרשה צג:ב

"כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו" (תהלים מח), כי הנה **המלכים**, זה יהודה ויוסף, ... ויגש אליו יהודה (איוב מא) "אחד באחד יגשו", זה יהודה ויוסף, "ורוח לא יבוא ביניהם", אלו השבטים, אמרו: מלכים מדיינים אלו עם אלו אנו מה איכפת לנו.

בראשית פרק מט - (ו) לא יסור שבט מיהודה ... (כו) תהיין לראש יוסף ולקדקד נזיר אהיו :

מלכים א פרק יא

... (כו) **ויבועם בן נבט** אפרתי [משבט אפרים {ז"א: יוסף} – רד"ק] מן הצרדה ושם אמו צרועה אשה אלמנה עבד לשלמה ויגרם יד במלך: ... ויהי בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא אתו אחיה השילני הנביא בדרך ... כה אמר יקוק אלהי ישראל הנני קרע את הממלכה מיד **שלמה** ונתתי לך את עשרה השבטים: (לב) והשבט האחד יהיה לו למען עבדי **דוד** [משבט יהודה] ולמען ירושלים העיר אשר בחרתי בה מכל שבטי ישראל: ... (מג) וישבב שלמה עם אבתיו ויקבר בעיר דוד אביו וימלך **ירבעם** בנו תחתיו: ט

מלכים א פרק טו - (ו) ומלחמה היתה בין ירבעם ובין ירבעם כל ימי חייו :

אגדת בראשית (בובר) פרק סד

"אפרים לא יקנא את יהודה וגו'" (ישעי' יא ג). אבל בעולם הזה מפני שאין מתחברים זה עם זה, מקנאין זה בזה, וכל זמן שהן כך נתונים בירידה, אבל לעתיד לבא כשיתחברו זה עם זה מתעליו,

יחזקאל פרק לו

... (טו) ויהי דבר יקוק אלי לאמר: (טז) **ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה ולבני ישראל <חברו> חבריו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים** וכל בית ישראל <חברו> חבריו: (יז) וקרב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד **והיו לאחדים בידך**: (יח) וכאשר לאמרו אלי בני עמך לאמר הלוא תגיד לנו מה אלה לך: (יט) **דבר אלהים כה אמר אדני יקוק** הנה אני לקח את עץ יוסף אשר ביד אפרים ושבטי ישראל <חברו> חבריו ונתתי אותם עליו את עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד **והיו אחד בידך**: (כ) והיו העצים אשר תכתב עליהם בידך לעיניהם: (כא) **ודבר אליהם כה אמר אדני יקוק** הנה אני לקח את בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו שם וקבצתי אתם מסביב והבאתי אותם אל אדמתם: (כב) ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכלם למלך ולא <יהיה> יהיו עוד לשני גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד: (כג) ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם והושעתי אתם מפל מושבתיהם אשר חטאו בהם וטהרתי אותם והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלהים:

מלבי"ם יחזקאל פרק לו פסוק יט

דבר אליהם. וכי הנה אני לקח, מקבלת חז"ל שתחלה יעמוד **משיח בן יוסף** והוא מלך מעשרת השבטים והוא ילחם מלחמות ויתאספו כל ישראל תחת דגלו, עד שאח"כ יבא **בן דוד** והוא ימלוך עליהם, ... וז"ש הנה אני לוקח את עץ יוסף ושבטי ישראל חבריו ונתתי אותם עליו ר"ל תחלה יתן אותם עליו, היינו שיתן שבטי ישראל על עץ יוסף, היינו שיתקבצו תחת דגל משיח בן יוסף, וגם את עץ יהודה יתן עליו שיהודה יעמוד ג"כ תחת דגלו, ובזה ועשיתם לעץ אחד, **והיו אחד בידך עפ"י נס**:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קב עמוד א

... אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם בבגדו, ואמר לו: חזור בדך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו, מי בראש? - בן ישי בראש - אי הכי לא בעינא.

(כד) **ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם** ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם: (כה) וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי לעקב אשר ישבו בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם ובני בניהם עד עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם: (כו) וכתתי להם ברית שלום ברית עולם יהיה אותם ונתתים והרביתיהם ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם: (כז) והיה משפני עליהם והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם: (כח) וידעו הגוים כי אני יקוק מקדש את ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם: ט

מאמרי הראיה/המספד בירושלים - בפטירת הד"ר בנימין זאב הרצל ז"ל, כ' תמוז תרס"ד

... וצריך להבין בכלל למה אנו צריכים לשני משיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, והרי התכלית המכוון הוא שנשיא אחד יהיה לכולם, ודוד עבדי נשיא להם לעולם. ...

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד א

"וְסִפְדָּה הָאֶרֶץ מְשֻׁפָּחוֹת מְשֻׁפָּחוֹת לְבָד מְשֻׁפָּחַת בֵּית דָּוִד לְבָד וְנִשְׁיָהִם לְבָד." (זכ"י יב) ... הא הספידא מאי עבידתיה? פליגי בה רבי דוסא ורבנן. חד אמר: על משיח בן יוסף שנהרג, וחד אמר: על יצר הרע שנהרג. בשלמא למאן דאמר על משיח בן יוסף שנהרג - היינו דכתיב "וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֶת אֲשֶׁר דָּקְרוּ וְסִפְדוּ עָלָיו כְּמִסְפַּד עַל הַיְחִיד." (זכ"י יב) ...

זכריה פרק יב

... (ט) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָקָשׁ לְהִשְׁמִיד אֶת כָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל יְרוּשָׁלַם: (י) וְשִׁפְכְתִי עַל בֵּית דָּוִד וְעַל יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם רוּחַ חַן וְתַחֲנוּנִים וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֶת אֲשֶׁר דָּקְרוּ וְסִפְדוּ עָלָיו כְּמִסְפַּד עַל הַיְחִיד וְהִמְרָ עָלָיו כְּהִמְרָ עַל הַבְּכוֹר: (יא) **בַּיּוֹם הַהוּא יִגְדַל הַמְּסַפֵּד בִּירוּשָׁלַם כְּמִסְפַּד הַדָּד רִמּוֹן בְּבִקְעַת מְגִדוֹן:** (יב) וְסִפְדָּה הָאֶרֶץ מְשֻׁפָּחוֹת מְשֻׁפָּחוֹת לְבָד מְשֻׁפָּחַת בֵּית דָּוִד לְבָד וְנִשְׁיָהִם לְבָד ...

תרגום יונתן נביאים זכריה פרק יב פסוק יא

(יא) בַּעֲדָנָא הֵימָא יִסְגִי מְסַפְדָא בִירוּשָׁלַם כְּמִסְפְדָא דְאַחָב בְּרַ עֲמָרִי דִי קִטְל יָתִיָה הַדְדִרְמוֹן בְּרַ טְבָרִימוֹן וְכְמִסְפְדָא יֵאֲשִׁיָה בְרַ אֲמוֹן דִי קִטְל יָתִיָה פְרָעָה חֲגִירָא בְּבִקְעַת מְגִדוֹן:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ג עמוד א

דכתיב ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדרמון בבקעת מגדון, ואמר רב יוסף: אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר:

... והנה התכונה של החיבה הלאומית נתגלתה **באחאב** שחבב מאד את ישראל... ועכ"ז לא הכיר ערכה של תורה וקדושת השי"ת המיוחדת שבה כל יתרונם של ישראל. ... לעומת זה **יאשיהו** הגביר את הצד הרוחני עד אין דומה בכל המלכים כעדות הכתוב, "וכמוהו לא היה, לפניו מלך אשר שב אל ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו", ... ע"כ באחאב ויאשיהו התכנסו ב' הנקודות, של **יוסף** ושל **יהודה**, כח משיח בית יוסף ובית דוד. ... לעת קץ הכיר כי היה אפשר לאחד ב' הכחות יחד בהיות ההכרה שלמה, א"כ יגדל ההספד בצירוף ב' הנטיות, ... , ויכפל כמספד אחאב ויאשיהו גם יחד, לתן לקח להבא לאחד את הכחות, להשכיל להעמידם במערכה הגונה המביאה לטובה כללית. ...

והנה, בתור עקבא **דמשיח בית יוסף**, נתגלה חזיון **הציונות** בדורנו, הנוטה לצד הכללי ביותר [אוניברסליות/גשמיות לעומת פרטיות/רוחניות], ומצד חסרון הכשרתו אין הכחות מתאחדים להשכיל מעבר מזה איך שההכשר הכללי [אוניברסלי/פיזי] לישראל אינו כ"א בסיס ליסודו המיוחד, וע"כ צריך שתהיה ההנהגה מכוונת לתכלית ההתעלות המיוחדת, ולהיות מושפעת הרבה מהסגולה של יחידי הדור צדיקים וחכמי תורה, ולעומת זה ההכרה שהחפץ להזקם של ישראל והתנערותם בתור אומה חיה, עם כל צרכיה החומריים, שהוא דבר נכון כשמצטרף לכל התכונה [ז"א: רוחניות] הראויה, גרמה עד כה שלא הצליחה במעשיה, עד שחסרון ההצלחה גרם לסכסוכי דעות וריב אחים, שהלכו בדרך מסוכנת כזאת עד שהמנהיג הראשי [רמז להרצל] נפל חלל מעוצר רעה ויגון.

יהודה: פרטיות/רוחניות	יוסף: אוניברסליות/גשמיות
מדרש אגדה - ואת יהודה שלח. לתקן לו בית תלמוד, ...	בראשית מה: ה - ... לְמַחֲנֶה שְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֶיכֶם:
תהלים פרק קיד, ב - הֲיִתָּה יְהוָה לְקִדְשׁוֹ	סוטה דף לו עמוד ב - יודע בשבעים לשון!

... והנה, פעולת משיח בית יוסף, שתהיה ההכשרה הכוללת, אע"פ שודאי תהיה עם זה ממולאת בדעת ויראת ד' שנמצאת הרבה ג"כ, לתכלית הכשרת כלל האנושיות, מ"מ כיון שהיסוד העיקרי המרובה באיכותו, שהוא התיחדות הצורה הפרטית הישראלית בהתגברת אינו בולט בו כ"כ, א"א לו להתקיים, ע"כ עתיד משיח בית יוסף להיות נהרג.

R. S.R. Hirsch [1808-1888], Haftoroth, p. 108-109

Ephraim and Judah, Israelites and Jews, both require purification and refining, both are promised God's help to achieve purity. Just as the two branches representing the split tribes become united only in the hand of the prophet, so ... will Ephraim and Judah only be rarified and purified from their errors "in the hand of God". The everlasting loyal faithfulness of both of them towards God will forge an everlasting bond of peace between them. "To be a people of Mine", not a church, not a religious society, but a people, which in every phase of its individual lives, social and political, private and public, bears the stamp of belonging to God.